

Hoogbegaafdheid. Meer dan een hoog IQ

HB-Café Gent 16-01-2018

Instituut
Hoogbegaafdheid
Volwassenen

Introductie

- Rianne van de Ven (1971)
- Bewust HB op 33-jarige leeftijd
- Coachpraktijk voor hoogbegaafde volwassenen sinds 2007 in Wageningen-Hoog
- Voorzitter stichting Instituut Hoogbegaafdheid Volwassenen (IHBV)
- Mede-organisator van diverse HB-bijeenkomsten / evenementen
- Eigenaar www.HB-forum.nl
- Erkend KernTalentenspecialist
- Erkend HSP Professional, VU Brussel
- ECHA Specialist in Gifted Education Onderzoeker en gastdocent VU Brussel relatie HB-HSP

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

IHBV

- Instituut HoogBegaafdheid Volwassenen
- Opgericht in 2010
- Kennis-, projecten- en netwerkorganisatie die het leefklimaat van hoogbegaafde volwassenen wil verbeteren;
- Kennis over hoogbegaafdheid bij volwassenen te verzamelen, genereren en verspreiden
- HB-Cafés op vele plaatsen in NL en Vlaanderen

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

Inhoud

1. Wat is hoogbegaafdheid?
2. Delphi-model Hoogbegaafdheid
3. Hoe stel je HB vast?
4. Waar lopen hoogbegaafden tegenaan?
5. Waarom is het belangrijk te weten of je het bent?

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

1. WAT IS HOOGBEGAAFDHEID?

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

Associaties

- **Waar denk je aan bij het woord hoogbegaafd?**

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

Definities Hoogbegaafdheid

- Domein-algemene modellen (Galton, Spearman, Terman)
- Domein-specifieke modellen (Thurstone, Horn&Cattell, Gardner)
- Systeem-modellen (Renzulli, Sternberg)
- Developmental Models (Mönks, Gagné, Heller)
- 'Zijns'-modellen (Kooijman-van Thiel, Kieboom)

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

Domein-algemene modellen

- Galton (1822-1911)
 - Hereditary Genius: “human mental abilities and personality traits, no less than the plant and animal traits described by Darwin, are essentially inherited
- Spearman (1863-1945)
 - General intelligence; objectief vast te stellen en te meten.
- Terman (1877-1956)
 - Stanford Revision of the Binet-Simon Scale → Stanford-Binet intelligentietest; HB bij IQ>140

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

Domein-specifieke modellen

- Thurstone (1887-1955)
 - 7 mentale vaardigheden; verbaal inzicht, woordenrijkdom, rekenkundig inzicht, visueel-ruimtelijk inzicht, associatief geheugen, waarnemingsnelheid en logisch redeneren
- Horn&Cattell (1966)
 - Fluid en crystallized intelligence
- Gardner (1943-)
 - Meervoudige intelligentie; Verbale, Logisch-mathematische, Ruimtelijke, Muzikale, Lichamelijke, Interpersoonlijke, Intrapersoonlijke, Naturalistische

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

System-modellen

- Renzulli (1936-)
 - Drie-ringen-model: above average ability, task commitment, creativity
- Sternberg (1949-)
 - WICS-model: wisdom, intelligence, creativity synthesized
 - Analytische, creatieve en praktische intelligentie

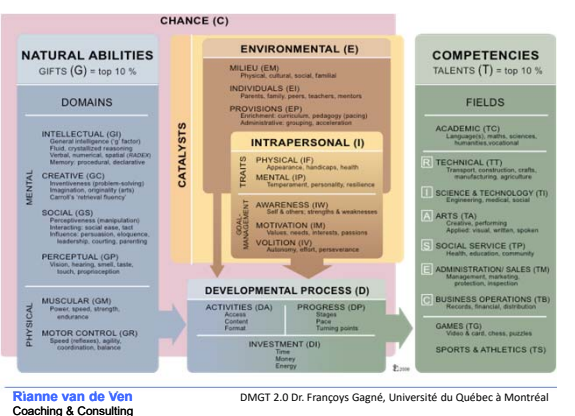
Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

Developmental Models

- Mönks
 - Multifactor model of giftedness
- Heller
 - Munich Model of Giftedness and Talent
- Gagné
 - DMGT, Differentiated Model of Giftedness and Talent

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

Stromingen

- Veel van deze modellen zijn gericht op presteren, op 'kunnen'
- Ook gericht op kinderen, onderwijs, op 'worden'
- Maar velen vinden: hoogbegaafd is iets dat je bent; het gaat over je 'zijn'

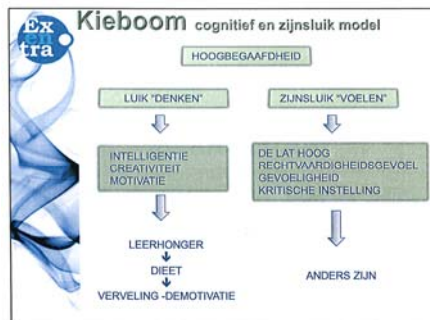
Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

'ZIJNS'-modellen

- België: Cognitief en zijnsluik model, Tessa Kieboom
- Nederland: Delphi-model Hoogbegaafdheid, 20 experts o.l.v. Maud Kooijman-Van Thiel

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

Cognitief en zijnsluik model

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

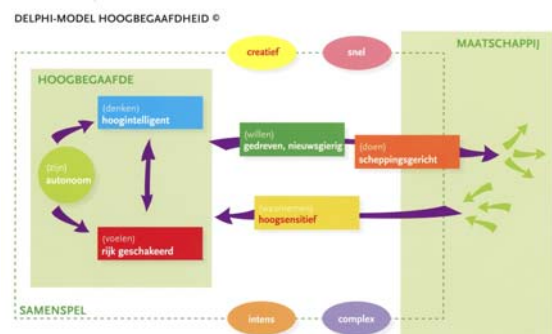
Delphi-model Hoogbegaafdheid

- Twintig experts op het gebied van hoogbegaafdheid – zelf hoogbegaafd – kwamen gezamenlijk tot een positieve omschrijving (een kenschets, een definitie) van hoogbegaafdheid.
 - Project 2007 olv Maud van Thiel
 - Van binnenuit
 - Existentieel model
 - Empowerment van hoogbegaafden
- Toetsing symposiumbezoekers en enquête onder > 300 volwassenen

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

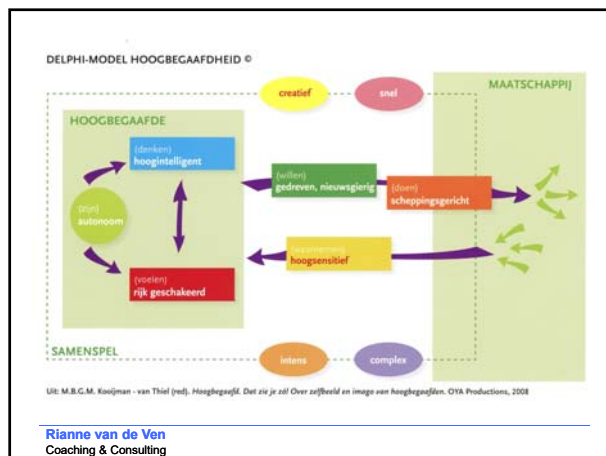

Uit M.B.G.M. Kooijman - van Thiel (red), Hoogbegaafd. Dat zij je zij! Over zelfbeeld en image van hoogbegaafden. OYA Productions, 2008

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

2. DELPHI-MODEL

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

Zijn: Autonoom

- Velt eigen oordeel
- Maakt eigen afwegingen
- Blijft daarbij tot iets beters zich aandient

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

21

Denken: Hoogintelligent

- Zeer analytisch van aard
- Matrix-denken (meerdere sporen, niveaus en tijdstippen tegelijkertijd. Metacognitie: nadenken over de matrix zelf)
- Patroonherkenning
- Gemakkelijk afwisselen tussen divergeren en convergeren
- Groot associatievermogen
- Goed geheugen

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

22

Voelen: Rijk geschakeerd

- Veel emoties tegelijkertijd
- Soms zo veel dat afsluiten nodig is
- Sterk verweven
- Genuanceerd en kleurrijk

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

23

Opdracht 1

- Schrijf voor jezelf op hoe jij je in deze drie eigenschappen herkent.
 - Autonoom zijn
 - Hoogintelligent denken
 - Rijk geschakeerd voelen
- Deel het binnen je groepje

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

Willen: Gedreven en nieuwsgierig

- Veel willen
- Het liefst meteen
- Telkens weer iets nieuws
- Leergierig, willen ontdekken
- Vastbijten
- Heel ver doorgaan
- Gemakkelijk in een flow

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

25

Doen: Scheppingsgericht

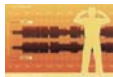

- Altijd - en met veel plezier - bezig met het maken van iets:
 - model, proces, theorie, plan, techniek, methode, analyse, overzicht, uitvinding, verbetering, spel, idee, product, puzzel, schilderij, muziekstuk
- Denkwereelden, structuren, verhalen, beelden

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

26

Waarnemen: Hoogsensitief

- Aanwijzingen voor gradueel ander neurologisch systeem:
 - meer, dunnere en snellere zenuwen
 - gevoeliger zenuwuiteinden
 - meer en snellere synapsen
 - brein op meerdere plaatsen tegelijkertijd actief
- Alles komt tegelijkertijd, in volle nuance, heel precies, met volle lading binnen

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

27

Opdracht 2

- Schrijf voor jezelf op hoe jij je in deze drie eigenschappen herkent.
 - Gedreven en nieuwsgierig willen
 - Scheppingsgericht doen
 - Hoogsensitief waarnemen
- Deel het binnen je groepje

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

Samenspel

Snel

Creatief

Intens

Complex

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

29

Opdracht 3

- In het samenspel tussen de hoogbegaafde en de maatschappij spelen deze 4 aspecten een grote rol:
 - Creatief
 - Snel
 - Intens
 - Complex
- Schrijf voor jezelf op hoe dit bij jou speelt
- Deel het binnen je groepje

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

Te bestellen via <http://www.oja-productions.nl>

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

3. HOE STEL JE HB VAST?

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

- Kenmerkenlijstjes
- Contact met andere hoogbegaafden
- IQ test

- Ieder z'n eigen volgorde, z'n eigen proces

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

Herkenningspunten (1/3)

lijst opgesteld door Rianne van de Ven obv diverse lijstjes op internet

- Je voelt je al heel je leven "**anders**"
- Je hebt moeite met **autoriteit**
- Je hebt een sterk **rechtvaardigheidsgevoel**
- Je **verveelt** je meestal vreselijk op verjaardagen en feestjes
- Je grapjes worden vaak niet begrepen (voorkeur voor **taalgrapjes**)
- Mensen hebben moeite te **begrijpen** wat je zegt
- Als dit vaak voorkomt ga je ervan uit dat jij het dan wel **mis** zal hebben, want alle anderen denken iets anders
- Je denkt **niet-conformistisch**
- Je hoorde er op **school** vaak niet bij
- Je ziet erg snel **oplossingen** voor problemen
- Je hebt een neiging tot **verslaving** (games, sigaretten, alcohol...)
- Je vindt het erg moeilijk om te **starten** met iets dat gedaan moet worden

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

Herkenningspunten (2/3)

- Je bent een echte **wereldverbeteraar**
- Je bent erg **trouw en loyaal**
- Je stelt **hoge eisen**, vooral aan jezelf
- Je **verveelt** je snel
- Je hebt een gruwelijke **hekel aan herhalingen**
- Je bent snel **geprikeld** door iets
- Je bent snel geïrriteerd en **ongeduldig**
- Je hebt veel innerlijke **onrust**
- Je **tobt** vaak
- Je kan je **volledig verliezen** in datgene waarmee je bezig bent
- Je denkbeelden worden niet begrepen of zelfs totaal **genegeerd**
- Je hebt de naam **ingewikkeld** of moeilijk te doen
- Je bent vaak **serius**
- Je **durft** het ene moment alles en dan weer totaal niets

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

Herkenningspunten (3/3)

- Je hebt een **laag zelfbeeld**
- Je hebt vaak het gevoel onder je niveau te **presteren**
- Je hebt problemen met **organiseren** van je leven
- Je **stelt** dingen uit
- Je maakt dingen vaak **niet af**
- Je hebt veel **versnipperde projecten**
- Je hebt een sterke drang naar **prikkels**
- Je bent **overgevoelig** voor zintuiglijke waarnemingen
- Je bent **creatief** (muziek, toneel, schrijven, ...)
- Je bent erg **intuïtief**
- Je hebt **vaste procedures** om dingen te doen
- Je doet vaak verschillende dingen tegelijk: **multitasken** (bv: verschillende boeken tegelijk lezen)
- Je ziet altijd wel een **beer op de weg**

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

Disclaimer

- Veel hoogbegaafden herkennen zich in deze punten
- Maar het is geen (wetenschappelijk) instrument
- Als je je herkent in dit lijstje betekent het nog niet dat je HB bent
- Wél reden tot nader onderzoek!

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

Contact met andere HB'en

- Online
 - Facebook
 - LinkedIn
 - HB-Forum
- Face-2-Face
 - IHBV HB-Cafés
 - Mensa borrels (introducee)
 - Excentra-Cafés

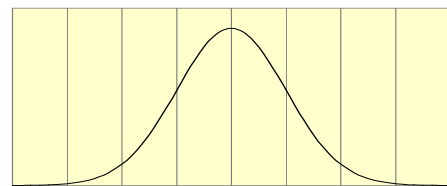
Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

IQ-test

- Meet intelligentie
- HB is méér dan alleen intelligentie
- Een IQ-test kan HB-vaststelling ondersteunen/bevestigen/bewijzen, maar :
- een score < 98e percentiel is GEEN bewijs van NIET-HB

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

IQ Normaalverdeling

Standaarddeviatie	-4	-3	-2	-1	0	1	2	3	4
Wechsler IQ	40	55	70	85	100	115	130	145	160
Stanford-Binet IQ	36	52	68	84	100	116	132	148	164
Cumulatief %	0,003	0,135	2,275	15,866	50,000	84,134	97,725	99,865	99,997

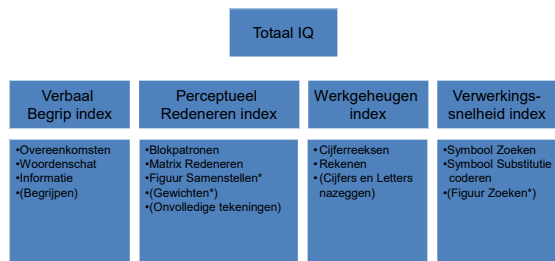
Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

Indeling IQ waarde (Wechsler)

145-160	Zeer hoogbegaafd
130-145	Hoogbegaafd
115-130	Begaafd
100-115	Boven gemiddeld
85-100	Beneden gemiddeld
70-85	Moeilijk lerend
55-70	Lichte verstandelijke beperking
40-55	Matige verstandelijke beperking
25-40	Ernstige verstandelijke beperking
< 25	Zeer ernstige verstandelijke beperking

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

WAIS IV (vanaf 2012)

(..) optionele test
* nieuwe test

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

Moet ik me laten testen?

- Nee, het moet nooit, maar het is een keuze
- IQ-test kan HB bevestigen als score > 98p
- Maar is geen bewijs van niet-HB als < 98p

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

- Vragen:
 - Hoe belangrijk vind je het?
 - Hoe goed presteer je onder druk
 - Hoeveel hangt er voor jou vanaf?
- Deze bepalen (mede) of jij in staat bent tijdens een IQ-testen prestatie neer te zetten waarbij de uitslag redelijkerwijs passend is bij jouw intelligentie
- Onderpresteren op IQ-test is heel makkelijk
- Overpresteren op IQ-test is vrijwel onmogelijk!

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

4. WAAR LOPEN HOOGBEGAAFDEN TEGEN AAN?

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

Veel voorkomende thema's (1)

- Zelfbeeld/zelfvertrouwen/zelfmanagement (intrapersoonlijk)
 - Laag zelfbeeld, als gevolg van het 'anders zijn', identiteit
 - Emotieregulatie; ontploffende vulkaan
 - Het hanteren van een (te) hoge meetlat, perfectionisme
 - Faalangst, slecht presteren als iemand op vingers meekijkt
 - Slecht kunnen omgaan met kritiek (persoonlijk opvatten)
 - Omgaan met hoogsensitiviteit
- Communicatie / interpersoonlijke vaardigheden
 - Slecht verbinding kunnen maken of behouden
 - Verschil tussen gelijk hebben en gelijk krijgen
 - Onbegrip en ongeduld tonen wanneer anderen niet zo snel schakelen tussen conceptueel en detailniveau als jij
 - Arrogant bevonden worden; stellig spreken
 - Zwart wit denken: Is iets niet 100% goed? Dan is het DUS fout
 - Slecht toegankelijk voor collega's bevonden worden
 - Reageren op afwijking van ideaal (in hoofd) i.p.v. op wat er in de realiteit is

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

Veel voorkomende thema's (2)

- Loopbaan/werk
 - 12 ambachten 13 ongelukken
 - Arbeidsconflicten, vaak vanuit principes
 - Problemen hebben met autoriteit
 - Onrecht, machteloosheid, "zien ze het dan niet?!"
 - Burn/bore out; goed worden in taken waar je geen energie van krijgt.
 - Snel verveeld zijn; interesse verliezen bij alledaagse of routinematige zaken; dan slordig ondanks perfectionistische aanleg
- 'Gevorderden'
 - Zingeving
 - Existentiële vraagstukken
 - Komen deze gaven met verplichtingen?
 - Beïnvloeden vs manipuleren
 - Anderen fouten laten maken om te leren of ingrijpen en fouten voorkomen?
 - Rechtvaardigheid

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

5. WAAROM IS HET BELANGRIJK OM HET TE WETEN?

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

Weten dat je HB bent

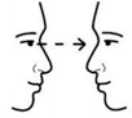
- Geeft verklaring voor 'anders' zijn
- Is de basis om jezelf te mogen zijn
- En van daaruit verbinding met anderen kunnen maken, overbruggen van het verschil
- Niet aanpassen, maar afstemmen/aansluiten

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

Identiteitsontwikkeling

- In het oogcontact met anderen komt je identiteit tot stand
- Gewenst: Spiegeling, herkenning, aanmoediging, waardering, positieve wederkerigheid
- Vaak ervaren: Raar, anders, onbegrip, afkeer, jaloezie, negeren

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

Geen doel maar middel

- Het begrip 'HB' is een middel en biedt:
 - Hulp bij herkenning
 - Erkenning
 - Een stapel aan literatuur, een zoekwoord op internet; verhoging zelfkennis, -inzicht
 - Een kenmerk op basis waarvan mensen bij elkaar komen; "er zijn er meer zoals ik!"
- Doel: het woord voorbij -> zelfontplooiing
- Je bent méér dan HB alleen
- Geen excuus!

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

Meer weten?

Te bestellen via
<http://www.ihbv.nl>

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

VRAGEN?

Rianne van de Ven
Coaching & Consulting

Vervolg HB-Café Vlaanderen

- 20 februari
- 27 maart
- 9 mei
- 12 juni
- 3 juli

instituut
hoogbegaafdheid
volwassenen

Beoogd sprekers: Mies Maria Meulder, Lotte van Lith, Anne Konings, Elke van Hoof, Tessa Kieboom, Francis Vermeulen, Nathalie De Winter